

helye, de itt közelítő kerékpárral ellátva és megfelelő munkaszervezéssel jelentős hozzájárulás a kedvezőbb termelékenységi mutatókhoz, és a belterjesebb erdőgazdálkodáshoz. Üzemeltetési sajátosságaival foglalkozva elsőnek vette fel a lovaknak gépjárművön való munkahelyre szállítását. Az alternatívaként felhozott vándoristállók nem oldják meg a fogatok elhelyezési nehézségeit, a gépen szállított igaerővel szemben pedig a szokatlanságon kívül vajmi kevés érv hozható fel. A lovaknak kerékpárokkal való foglalkoztatása változtatást igényel a fogatgazdaságok évszázadosan kialakult vagy inkább megcsontosodott szervezetében — a két ló melletti egy fogatost még egy fővel kell kiegészíteni. A fogatos kerékpár teljesítményi és költség mutatói a közelítési távolságok lerövidítését, vagyis a feltároló hálózatunk gyors ütemű kiépítését szorgalmazzák és ehhez az energiaköltségben mutatkozó megtakarítással az anyagi feltételeket biztosítják is. Végül részletesen ismertette a kerékpáros közelítés főbb munkafeladatainak — az összegyűjtésnek, mozgatásnak, rendezésnek, készletezésnek — ellátására kialakított munkamódszert.

A legnagyobb részt erdőgazdaságok érintett szakembereiből álló népes közönség hálásan és örömmel fogadta az Intézet erdőhasználati és gépesítési osztályának ezt az első kiállítását az Akadémia által biztosított nyilvánosság elé. Az előadottak viszonylag kevés hozzászólást váltottak ki. Ez semmiképp. sem csökkenti az előadottak tartalmi értékét, inkább az előadásbeli gyakorlatlanság, főleg a vetítésre alkalmatlan ábrák, kimutatások bemutatásának, a rendezésnek terhére írható. Ha ezeket a hiányosságokat levetkőzi, az Intézet igen nagy hatást gyakorolhat a most már úgy látszik sorozatszerűen rendezett tudományos üléseken keresztül az erdőgazdasági gyakorlat fejlődésére.

Jerôme René

A tavaszi időszak időjárása

Az elmúlt tavasz időjárása bővelkedett olyan meglepetésekben, amelyek az erdőgazdasági munkákat meglehetősen hátráltatták. Nézzük meg ezt közelebbről hónapok szerint a mellékelt táblázat alapján.

MÁRCIUS időjárása az első hét után téliesre fordult. Az 5-iki maximális hőmérsékletet — mely 15—18 °C között volt — fagyos időszak váltotta fel. A havi középhőmérséklet 1—3 fok közé esett, a sokévi átlagnál 2,5—4,5 fokkal alacsonyabb. Sőt, sok helyen még ezt az értéket is túlhaladta. A hó végén ismét melegebbre fordult az idő, s a maximális hőmérséklet elérte a hó elejei értéket. A legalacsonyabb hőmérséklet 18—20. között állt be, amikor pl. Kisvárdán —16,2 °C-ig szállt le a hőmérő higanyszála. A lehülés tekintetében két élesen eltérő helyzet alakult ki az országban. A Dunától nyugatra —10 °C-on felül, míg keletre alul volt a hőmérséklet. Mint láttuk, különösen az ország keleti részén dühöngött a márciusi tél. A fagyos napok száma 20 fölé emelkedett, ami márciusban szokatlan jelenség.

Az ország egész területe általában csapadékos volt. A csapadék az egész hónap folyamán főleg hó vagy havaseső formájában hullott. Csupán a Dunazug-hegységben, valamint Keszthely, Kőszeg és Székesfehérvár környékén mértek az átlag körüli csapadékot. Máshol, főleg pedig a Tiszántúlon a sokévi átlag kétszeresét is meghaladó csapadék esett. Legtöbb havi csapadékot mértek a Szabolcs-Szatmár megyei Csarodán, 170 mm-t. Érdekes, hogy a legkevesebb csapadék is az ország keleti sarkában hullott, 29 mm, a Sárospatak-Mosottói állomáson.

A hó folyamán több ízben volt országos hóvihár, mely a közúti és vasúti forgalmat nehéz feladatok elé állította.

A szokatlanul hideg és télies idő erdőgazdasági vonatkozásban rendkívül súlyos károkat okozott. A fagyott, havas föld lehetetlenné tette a talajelőkészítő munkák időben való megkezdését, az ültetés megindítását. A csemetekertekben megkészt a

A tavaszi időszak időjárásai adatai

Hónap	Megnevezés	Magyaróvár	Keszthely	Szentgotthárd	Pécs	Budapest	Kalocsa	Szolnok	Miskolc	Kisvárd	Debrecen	Békéscsaba	Kékestető	
1962. márc.	Havi középhőmérséklet ... °C	1,9	2,2	2,1	2,6	2,6	1,8	1,7	1,8	1,0	1,3	1,8	-4,1	
	Eltérés a sokévi átlagtól.	-3,3	-4,3	-2,6	-3,3	-3,7	-4,3	-4,2	-3,3	-3,5	-3,9	-4,7	-4,7	
	Abszolút max.	18,4	16,7	17,7	18,4	16,7	15,8	17,4	16,8	14,6	18,8	18,7	9,1	
	nap	5	30	30	5	30	5	5	5	6	5	5	5	
	Abszolút mín.	-7,0	-7,0	-7,6	-10,6	-6,0	-11,5	-13,4	-10,9	-16,2	-14,1	-11,9	-13,7	-13,7
	nap	19	20	21	19	19	19	18	19	19	19	19	17	
	Havi csapadékösszeg mm	65	46	64	79	59	62	44	94	55	55	65	77	99
	Eltérés	+28	+5	+21	+35	+15	+28	+13	+60	+21	+30	+42	+42	+47
	Napsütés havi összege ... óra	95	94	107	77	66	—	72	59	70	69	66	59	59
	Havi középhőmérséklet ... °C	11,6	11,6	10,0	12,9	13,3	13,0	12,9	12,4	12,5	12,9	12,9	12,9	7,2
Eltérés	+1,4	+0,4	+0,5	+2,0	+1,9	+1,8	+2,2	+1,8	+2,4	+2,2	+1,2	+1,2	+2,6	
Abszolút max.	27,7	27,2	27,6	27,6	27,7	27,6	26,3	28,4	27,8	27,2	26,4	26,4	21,1	
nap	25	26	26	26	26	26	24	24	25	22	22	24	28	
Abszolút mín.	-1,0	0,3	-1,4	-0,5	2,4	1,3	-0,8	-1,9	-0,4	-1,0	-1,0	0,6	-2,0	
nap	3	36s11	30	3	2	3	2	2	26s30	2	2	2	8	
Havi csapadékösszeg mm	34	33	40	39	36	26	13	44	22	22	43	36	44	
Eltérés	-9	-22	-19	-24	-16	-25	-37	+3	-22	-22	-2	-12	-28	
Napsütés havi összege ... óra	191	225	176	205	202	189	218	183	205	211	199	186	186	
Ápr.	Havi középhőmérséklet ... °C	13,3	14,1	13,2	16,2	15,2	16,1	16,0	15,0	14,9	15,7	16,8	9,3	
	Eltérés	-1,8	-2,0	-1,8	+0,5	-1,4	-0,3	-0,5	-1,2	-1,0	-0,4	-0,4	-1,3	
	Abszolút max.	28,7	28,1	28,7	30,0	28,1	28,0	28,3	28,8	27,2	29,2	28,4	19,9	
	nap	8	9	8	9	9	9	9	9	27	28	25	8	
	Abszolút mín.	0,0	-1,1	-1,4	1,3	2,1	0,5	1,1	-1,3	1,0	-1,9	-0,8	-3,3	
	nap	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
	Havi csapadékösszeg mm	40	53	102	36	45	28	13	41	38	41	34	80	
	Eltérés	-20	-18	+31	-29	-19	-33	-39	-20	-20	-17	-19	-7	
	Napsütés havi összege ... óra	200	225	207	252	250	266	278	227	251	288	286	238	
	Máj.	Havi középhőmérséklet ... °C	13,3	14,1	13,2	16,2	15,2	16,1	16,0	15,0	14,9	15,7	16,8	9,3
Eltérés		-1,8	-2,0	-1,8	+0,5	-1,4	-0,3	-0,5	-1,2	-1,0	-0,4	-0,4	-1,3	
Abszolút max.		28,7	28,1	28,7	30,0	28,1	28,0	28,3	28,8	27,2	29,2	28,4	19,9	
nap		8	9	8	9	9	9	9	9	27	28	25	8	
Abszolút mín.		0,0	-1,1	-1,4	1,3	2,1	0,5	1,1	-1,3	1,0	-1,9	-0,8	-3,3	
nap		3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Havi csapadékösszeg mm		40	53	102	36	45	28	13	41	38	41	34	80	
Eltérés		-20	-18	+31	-29	-19	-33	-39	-20	-20	-17	-19	-7	
Napsütés havi összege ... óra		200	225	207	252	250	266	278	227	251	288	286	238	

kiemelés és a vetés. E késedelmek kihatásának súlyos volta a továbbiakban csak fokozódott.

ÁPRILIS. A március végi felmelegedés csak átmeneti jellegű volt. Utána április első fele ismét hideggel köszöntött be. A legalacsonyabb hőmérsékletet 2—3. között észlelték, amikor $-1,0$, $+2,0$ C°-ig hűlt le a levegő. Viszont 16-án hirtelen megre fordult az időjárás, s 27-ig minden nap jóval felülmúlta az átlagos hőmérsékletet. A legnagyobb felmelegedés 24. és 26. között következett be 26—28 fokkal. Ebből kifolyólag a nyári napok száma országsszerte 4—6 nappal haladta meg az 50 éves átlagot. A hó végén helyenként ismét fagypontra hűlt le a levegő.

A nedves márciust száraz jellegű április követte. Csupán Tatabánya, Miskolc, Kőrösszakál, Berettyóújfalu, Nagyléta és a Dunántúl délnyugati területe kapott átlag körüli csapadékot, máshol messze ez alatt maradt. A Duna—Tisza közén a sokévi átlag negyedét sem érte el.

Gazdag volt a hónap napfényben, országsszerte általában 175—210 órával. Ez 10—25, sőt, helyenként 60 órával múlta felül az átlagot.

A meleg, napfényes és száraz jellegű időjárás nagyban kedvezett a megkésített talajművelési munkák elvégzésére. A növényzet szokatlanul gyors fejlődését segítette elő, mintha a természet utól akarta volna érni saját megszokott rendjét. Ez az állapot viszont az erdősítési munkák tekintetében tovább súlyosbította a helyzetet. Az elvermelt csemeték máról holnapra kilombosodtak, s az alig megkezdett ültetési munkákat egykettőre be kellett szüntetni. Nem volt kedvező ez az időjárás a csemetekertekben sem. A szokatlan meleg gyors csírázást idézett elő, ami a szárazsággal, majd a hővégi hirtelen lehűléssel a csíracsemeték tömeges pusztulását idézte elő.

MAJUS. Az április végén megindult lehűlés május első napjaiban folytatódott. A legalacsonyabb hőmérséklet 2-án és 3-án volt, amikor az ország jelentős területén a fagypontra alá süllyedt a higanyszál. Majd ismét gyors felmelegedés következett be, s 8—9-e között 26—28 fokkal tetőzött a maximum. A hónap további napjaiban a maximális hőmérséklet általában a szokásosnál alacsonyabb maradt. Ez azt okozta, hogy a hónap időjárása az átlagosnál hűvösebb maradt.

A szárazság májusban is tovább folytatódott. Míg az ország délnyugati részén és a Mátra környékén átlag feletti volt a csapadékösszeg, az ország nagy részén viszont az átlag felét sem érte el. Így különösen kevés csapadékot kapott Tolna, Baranya megye területe, a Duna—Tisza-köze, Szolnok, Hajdú-Bihar, Békés- és Csongrád megye területe, valamint Nyíregyháza környéke. A Szolnok megyei Cibakházán pl. mindössze 8,8 mm volt a havi csapadék összege. Ugyanakkor a Vas megyei Szalafőn 113 mm esett.

Súlyos károkat okozott a hó eleji fagy, különös mértékben jelentkezett ez a gödöllői dombvidéken, ahol a völgyekben húzódó akácok, tölgyesek lombjai teljesen lefagytak. Még a Mátra legmagasabb helyein is találtam lefagyott tölgy, sőt bükk egyedeket. A fagykárt az a helyzet tette súlyossá, hogy az április második felében hirtelen beköszöntött nagy megre megindult rohamos fakadást az erős lehűlés a legzsengőbb állapotban találta. Ez a helyzet jellemzi a csemetekerti károsítást is.

Összefoglalóan megállapítható tehát, az elmúlt tavaszi időszak időjárása erdőgazdasági szempontból igen kedvezőtlen volt, s ennek mérséklése szakembereinktől rendkívüli erőfeszítést követelt.

Dr. Papp László

Szovjet szaklapok szemléje (1961. június—december)

A múlt év második felében megjelent szovjet folyóiratok szemléjét A. I. Bovinnak (1) az SZKP XXII. kongresszusa alkalmából írt cikkével kezdjük, amelyben az erdőgazdaság és a fakitermelő ipar irányításának és ellenőrzésének további javítása érdekében tett szervezeti intézkedéseket és a fejlesztés feladatait közli. Az erdőgazdaság a mezőgazdasági minisztériumból az állami tervhivatal erdőgazdasági osztályának fennhatósága alá került, a tervek és a tervek végrehajtásának hatékonyabb teljesítése érdekében. A gazdaságok előtt álló *legfontosabb feladat az erdők hozadékának fokozása az ebből a célból kidolgozandó átfogó és részletes tervek alapján.* Ennek érdekében a kutatóintézeteknek 1962-től elsősorban foglalkozniuk kell a